

Сьома принцеса

Елінор Фарджон

Переклад Валерії Воробйової

Чи чули ви колись казку про принцес, які жили тільки заради волосся?

Ось послухайте. Жив колись король, який взяв собі за жінку циганку, та так вже про неї піклувався, наче вона була зі скла. Щоб вона не втекла, він сховав її у палаці серед парку, довкола якого простягнувся високий мур, і ніколи не пускав її за огорожу. Королева дуже його любила і не могла йому сказати, як їй хочеться вийти; але вона годинами просиджувала на даху палацу, дивлячись на схід, де були луки, на південь, де бігла річка, на захід, де лежали пагорби, на північ, де шуміли базари.

Прийшов час, і королева народила королю дочок-двійнят, світловолосих, наче ранкова зоря, і в день їх хрестин король, радіючи, запитав у неї, який вона бажає подарунок. Королева кинула погляд на схід, побачила траву на луках і сказала: "Подаруй мені весну!".

Закликавши п'ятдесят тисяч садівників, король наказав кожному принести польову квітку з корінням або ніжний пагін берізки та посадити їх усередині огорожі. Коли все було зроблено, він із королевою пішли гуляти по квітучому парку і король став їй все показувати, промовляючи:

– Жінко моя мила, весна – твоя!

Але королева тільки зітхнула.

Наступного року народилися ще дві принцеси, біляві, як ранок, і знову, коли підійшли їх хрестини, король запропонував королеві подарунок на вибір. Цього разу королева подивилася зі свого даху на південь, побачила струмені води, що сяяли в долині, і сказала:

– Подаруй мені річку!

Король скликав п'ятдесят тисяч робітників і наказав їм направити до парку русло річки та зробити гарний фонтан у саду.

Потім він привів дружину на те місце, де фонтан піднімався і падав у мармурову чашу басейну, і сказав:

– Тепер у тебе є річка!

Але королева подивилася на приборкану воду, що злітала та падала у своєму фонтані, і сумно схилила голову.

Наступного року народилися ще дві принцеси, золотоволосі, як сонячний день, і королева, вибираючи собі подарунок, подивилася з даху на північ, на галасливе місто, і сказала:

– Подаруй мені людей!

І король послав п'ятдесят тисяч глашатаїв у місто, на базарну площу, і незабаром вони повернулися і привели з собою шестеро добрих жінок.

– Мила моя королево, ось тобі люди, – сказав король.

Королева крадькома витерла очі та віддала своїх шістьох вродливих крихіток на піклування шістьом жінкам, здоровим та гарним, щоб у кожної принцеси була окрема годувальниця.

На четвертий рік королева народила лише одну доньку, маленьку і смугляву, як вона сама – король був рослий і рожевощокий.

– Який би ти хотіла подарунок? – запитав король, коли у день хрестин вони стояли на даху.

Королева повернулася на захід і побачила лісового голуба та шість лебедів, що пролітали над пагорбами.

– Подаруй мені птахів! – вигукнула вона.

Король негайно послав п'ятдесят тисяч птахоловів ловити птахів для королеви. Поки їх не було, королева сказала:

– Любий мій король, мої дочки зараз у колисках, а я – на троні, але прийде час, колиски стануть порожніми, і мене вже не буде на троні. Коли цей день прийде, яка з наших сімох дочок стане замість мене королевою?

Король не встиг відповісти, як птахолови вже повернулися. Король подивився на смиренного голуба, що увіткнув круглу голівку в м'яке пір'я на грудях, подивився на королівських лебедів з їхніми довгими білими шиями і сказав:

– Королевою буде принцеса із найдовшим волоссям.

Тоді королева покликала шістьох годувальниць і передала їм слова короля.

– Тож не забувайте, – додала вона, – ретельно мити і розчісувати волосся моїм дочкам, бо від вас залежить, яка з них стане королевою.

– А хто буде зачісувати й мити волосся Сьомої принцеси? – запитали вони.

– Я буду це робити сама, – сказала королева.

Кожна з годувальниць була надзвичайно стурбована тим, аби саме її принцеса стала королевою, кожного погожого дня вони виводили дівчаток на квітучий лужок, мили їм волосся водою з фонтану і розпускали його сушитися на сонечку. Потім розчісували й зачісували дівчат до тих пір, поки їхнє волосся не заблищить, наче золотий шовк, вплітали в нього стрічки й прикрашали квітами.

Ви зроду не бачили ні такого чудового волосся, яке було у цих принцес, ні такої праці, що її не шкодували годувальниці. І куди б не йшли шість білявих дівчаток, шість лебедів йшли разом із ними.

А Сьомій принцесі, цій смаглявій дівчинці, ніколи не мили голову у фонтані. Її волосся було покрите червоною хусточкою, і королева потайки доглядала його, коли вони вдвох сиділи на даху і грали з голубом.

Одного разу королева зрозуміла, що прийшов її час. Тоді вона послала по дочок, благословила їх кожна по черзі і попросила короля відвести її на дах. Там вона окинула оком луки та річку, пагорби і базари та навіки закрила свої очі.

І ось, ще не встиг король осушити своїх очей, як одного разу біля його воріт пролунала сурма, і паж повідомив, що прибув Принц Усього Світу. Король відчинив двері, і у супроводі слуги, увійшов Принц Усього Світу. Одяг Принца був весь із золота,

а мантия такою довгою, що коли він зупинився перед королем, вона заповонила всю кімнату, а плюмаж на його капелюсі був такий високий, що зачіпав стелю. Попереду Принца йшов його слуга, юнак весь у лахмітті.

Король сказав:

- Ласкаво просимо, Принце Всього Світу! - і простягнув руку.

Принц Всього Світу не відповідав, він стояв, стиснувши губи і опустивши очі, але Слуга в Лахмітті сказав:

- Дякую, король Країни! - Він узяв короля за руку і дружньо струснув її.

Це надзвичайно здивувало короля.

- Принц сам не може сказати за себе? - запитав він.

- Якщо й може, - відповів Слуга в Лахмітті, - то ніхто не чув, щоб він говорив. Ви ж знаєте, світ так вже влаштований, що в ньому всякої тварі по парі: хтось говорить, а хтось мовчить; хтось багатий а хтось бідний; хтось розмірковує, а хтось діє; хтось дивиться вгору а хтось дивиться вниз. Ось і мій господар вибрав мене собі слугою тому, що ми удвох складаємо весь світ, в якому він Принц. Бо він багатий, а я бідний, він роздумує про справи, а я їх роблю, він дивиться вниз, а я дивлюся вгору, і якщо він мовчить, то я розмовляю.

- Навіщо він приїхав? - запитав король.

- Одружитися з Вашою дочкою, - сказав Слуга в Лахмітті, - на світі всякої тварі по парі, і де є чоловік, там має бути й жінка.

- Безсумнівно, - сказав король, - але у мене сім дочок, не може ж він одружитися на всіх.

- Він одружиться на тій, яка повинна стати королевою, - сказав Слуга в Лахмітті.

- Нехай покличуть моїх дочок, - сказав король, - настав час виміряти довжину їхнього волосся.

І ось сім принцес постали перед королем. Шість білявих дівчат прийшли із годувальницями, а маленька смуглянка прийшла сама. Слуга в Лахмітті швидко окинув їх поглядом, а Принц Усього Світу стояв, опустивши очі, і на жодну з них не глянув.

Потім король послав по королівського кравця з його сантиметром і, коли він з'явився, шість білявих принцес, труснувши головою, розсипали до самої землі свої коси.

В кожній по черзі кравець вимірював довжину її волосся, тоді як шестеро годувальниць з гордістю на це дивилися - бо хіба не доклали вони всіх зусиль, піклуючись про коси своїх улюблениць? Але оскільки, на жаль, усі старання, не більше й не менше, було вкладено у волосся кожної, то тепер виявилось, що у всіх шістьох принцес було волосся однакової довжини.

Увесь королівський двір здивовано сплеснув руками, годувальниці заламали свої руки в розпачі, король чухав потилицю, Принц Всього Світу не відривав очей від землі, а Слуга в Лахмітті дивився на Сьому принцесу.

- Що нам робити, - сказав король, - якщо у моєї молодшої дочки волосся такої ж довжини, як і у решти?

- Не думаю, сир, - сказала Сьома принцеса, а її сестри з острахом дивилися, як вона розв'язує свою червону хустку.

Дійсно, її волосся виявилось не тієї довжини, що у сестер, оскільки було коротко стрижене, під хлопчика.

- Хто постриг тебе, дитино? - запитав король.

- Моя матінка, сир, - сказала Сьома принцеса. - Кожного дня, коли ми сиділи на даху, вона підрізала мені волосся ножицями.

- Дивно! - сказав король, - хто б не став королевою, це будеш не ти.

От і вся історія про шість принцес, які жили заради свого волосся. Все життя вони його мили, розчісували й зачісували за допомогою своїх годувальниць, поки їх кучері не побілили, як ручні лебеді.

А Принц Всього Світу так і прочекав з опущеним поглядом все життя, коли одна з принцес відростить найдовше волосся і стане його королевою. Оскільки цього не сталося, він чекає й досі.

А Сьома принцеса пов'язала голову червоною хусткою і втекла з палацу на річку, в гори, на луки й на базар; а за нею ув'язалися і голуб, і Слуга в Лахмітті.

- Але що робитиме Принц Всього Світу без тебе? - запитала Сьома принцеса.

- Доведеться йому якось обійтися, - сказав Слуга в Лахмітті, - адже так уже влаштований цей світ, в ньому є ті, хто залишаються, і ті, хто йдуть.